

УДК 349.42

**ДО ПИТАННЯ ПРО СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК
ЛЬВІВСЬКОЇ НАУКОВОЇ ШКОЛИ ЗЕМЕЛЬНОГО,
АГРАРНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА**

Я. Гасцька-Колотило

*Львівський державний університет внутрішніх справ
вул. Городоцька, 26, 79007 Львів, Україна*

Т. Жиравецький

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, 79000 Львів, Україна*

*Пам'яті УЧИТЕЛЯ
до 88-річчя від дня народження
професора Ніни Іванівни Титової*

Досліджено становлення та розвиток наукової школи земельного, аграрного та екологічного права на юридичному факультеті Львівського університету. Проаналізовано результати дослідження науковців та їх внесок у розвиток науки земельного, аграрного та екологічного права на юридичному факультеті.

Ключові слова: наукова школа, дослідження, Львівська наукова школа земельного, аграрного та екологічного права.

Змістовність та науковий потенціал будь-якого вищого навчального закладу визначається авторитетністю, солідністю його наукових шкіл. Наукові школи визначають рівень наукових досліджень у тій чи іншій галузі, перспективні напрями наукових досліджень, прогнозують подальший розвиток науки і визначення її пріоритетів. Але, не зважаючи на такі важливі функції наукової школи, жоден із законів у сфері освіти не регламентує понять, принципів діяльності, гарантій тощо наукових шкіл. За відсутності законодавчої регламентації цього феномену на сьогоднішній день ми можемо говорити про наукові школи як про певний осередок науковців, які об'єдналися навколо певного ідейного наукового лідера, генератора нових ідей, концепцій. Як зазначає Л. Д. Зеленська, в ідеалі наукова школа – це колективний ієрархічний організований розум, що концентрує досвід декількох поколінь. На практиці вона уособлює найяскравіший прояв колективної форми творчості під безпосереднім ідейним і практичним керівництвом визнаного ученого й вчителя, який живить цей колектив науковими ідеями і визначає зміст і методи наукових досліджень [1]. Але за будь-яких умов народження наукової школи неможливе без появи видатного ученого з новою науковою програмою й методологією її реалізації, людини, яка поєднує в собі талант дослідника і вчителя.

Вищезазначені теоретичні аспекти розуміння наукової школи якнайповніше відображають процес формування наукових шкіл, зокрема в галузі права. Саме у такому форматі відбувалося становлення і львівської наукової школи земельного аграрного та екологічного права. Ідейним натхненником цієї наукової школи, її родоначальником є видатний вчений доктор юридичних наук, професор Ніна Іванівна Титова. Але, як не дивно, в її житті все вирішив випадок, який вкотре підтвердив правило, що жодних випадковостей не буває. Н. І. Титова розпочинала

свою наукову діяльність як теоретик права. Предметом дослідження її кандидатської дисертації були проблеми реалізації свободи слова громадян в СРСР, яку вона успішно захистила у 1958 р. Проте одного дня декан юридичного факультету професор П. О. Недбайло, зупинивши Ніну Іванівну на коридорі, авторитетно заявив: «Від завтра Ви читатимете навчальний курс «Колгоспне право». Більше нікому». Таким чином, цей випадок поклав початок нових наукових уподобань Н. І. Титової, які згодом вилились у фундаментальні наукові дослідження вченої в галузі земельного, аграрного та екологічного права.

Вже у 1965 р. з-під пера вченої виходить перший в УРСР навчальний посібник «Правова охорона природи Української РСР» [2]. У домінуючому на цей момент природоресурсному підході у законодавстві, це була одна із перших авторитетно озвучених наукових позицій щодо необхідності охорони природи.

У 1973 р. Н. І. Титовою підготовлено монографію «Відповідальність за порушення законодавства про охорону природи» [3], якою, як слушно зазначив В. Л. Мунтян, покладено початок подальшим дослідженням питань екологічної відповідальності у правовій науці та започатковано «Львівську наукову школу» у цій галузі [4, с. 75].

Починаючи з 70-х років вже минулого століття, до наукових інтересів Н. І. Титової входять дослідження у галузі аграрного (сільськогосподарського) права. У 1978 р. у науковий світ виходить одна з перших в Україні монографій з теорії аграрного права «Материальная ответственность работников сельскохозяйственных предприятий» [5], в якій Н. І. Титова переконливо аргументувала необхідність формування нової комплексної, інтегрованої та спеціалізованої галузі права – тоді сільськогосподарського права, і зайняла активну позицію у підтримку цієї нової галузі на сторінках журналу «Советское государство и право». Як зазначав професор М. І. Козирь, який перший на порядок денний поставив питання про об'єктивність формування нової галузі – сільськогосподарського права, необхідно визнати, що Н. І. Титова стояла біля витоків формування аграрного права, внівши надалі вагомий внесок у розвиток теорії аграрного права у надзвичайно змістовній монографії: «Продовольственная проблема: земля, труд (правовые аспекты)» [6]¹. Нині Н. І. Титовою розроблено теорію сучасного аграрного законодавства України, сформульовано його основні принципи та конституційні засади, розкрито шляхи і напрями його розвитку та вдосконалення, в тому числі й подальшої кодифікації [7; 8].

Особливе значення серед наукових досліджень Н. І. Титової мають роботи, присвячені дослідженню інституту фермерства. Вчена є автором двох монографій, присвячених правовому статусу фермерських господарств – «Фермер і закон» (1996) [9], «Фермерство в Україні: основні правові засади. Питання та відповіді» (1998) [10]. Крім того, вченою опубліковано й низку інших робіт з правових проблем фермерських відносин, захищено декілька кандидатських дисертацій її учнів (Л. В. Логущ, М. С. Долинською, М. Я. Вашишин).

Не обійшла своєю увагою Н. І. Титова й такі важливі суб'єкти ринкових відносин, як сільськогосподарські кооперативи. Проте, крім дослідження проблем цієї організаційно-правової форми господарювання, вчена правомірно обґрунтовує необхідність чіткого законодавчого закріплення прав членів цих структур [11]. Наукові ідеї професора Н. І. Титової з цих проблем знайшли подальше обґрунтування у кандидатських дисертаціях її учнів В. І. Федоровича та Я. З. Гаєцької-Колотило.

¹ К 80-летию со дня рождения професора Н. И. Титовой // Аграрное и земельное право. Научно-практический и информационно-аналитический журнал. – 2006. – № 6.

Останніми роками професор Н. І. Титова активно досліджує соціальний статус селянства та проблеми правового забезпечення його прав [12; 13], чим започатковано новий напрям наукових досліджень у системі аграрно-правової науки.

Не менш пильну увагу приділила Н. І. Титова правовим проблемам розвитку земельного законодавства. Вона дослідила особливості земель як специфічного об'єкта правової регламентації, сформулювала принципи засади нового основного кодифікованого акта земельного законодавства, й, що важливо, розкрила його структуру, зміст та межі правової регламентації [14; 15].

Особливо необхідно відзначити, що у 2005 р. під науковим керівництвом і при безпосередній вагомій авторській участі професора Н. І. Титової вийшов у світ науково-навчальний посібник «Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України» (видавництво «ПАІС») [16], який отримав високу оцінку Уряду України, зокрема, безпосередньо Прем'єр-міністра України Ю. В. Тимошенко.

Така висока оцінка вказаної праці львівських вчених юристів-аграрників, як зазначає професор М. І. Козирь, свідчить про те, що тут вже склалася й активно функціонує Львівська наукова школа українського аграрного права на чолі з професором Н. І. Титовою.

У науковій літературі зазначено, що підставою для того, аби вважати певний неформальний колектив науковою школою, мають бути: головний напрям досліджень, кількість публікацій, індекс цитування (не лише окремого члена школи, а й усіх, хто в неї входить), кількість захищених дисертацій тощо [17]. Значимо, що ці формальні критерії існування наукової школи лише підтверджують потенціал львівської наукової земельно, аграрного та екологічного права. У сукупності перу Н. І. Титової належить понад 235 опублікованих робіт, з них сім індивідуальних і дві колективні монографії. За роки багатолітньої наукової та викладацької праці у Львівському університеті імені Івана Франка вона підготувала одного доктора юридичних наук та 15 кандидатів юридичних наук.

Знаково, що саме учні Н. І. Титової досліджували проблеми становлення та розвитку української науки аграрного права, що стало поштовхом до написання кандидатської дисертації Н. О. Багай «Розвиток науки аграрного права України» [18]. На сьогодні день Н. О. Багай є автором близько 50-ти наукових праць, у тому числі співавтором науково-навчального посібника і двох підручників з земельного та аграрного права.

З упевненістю можна сьогодні сказати, що започатковані професором Н. І. Титовою основні напрями розвитку земельного, аграрного та екологічного права тривають у науковій та викладацькій діяльності її учнів та послідовників, серед яких авторитетністю наукової позиції вирізняється кандидат юридичних наук, доцент В. І. Федорович. Розпочинаючи свою наукову кар'єру як юрист-аграрник захистом кандидатської дисертації «Правове регулювання створення, реорганізації та ліквідації сільськогосподарських кооперативів» [19], Володимир Іванович на сьогодні плідно працює над теоретичними проблемами земельного права. Зокрема розробки щодо предмета цієї галузі права, принципів, а також дослідження практичних проблем реалізації норм земельного законодавства у діяльності суб'єктів аграрного господарювання.

Продовженням традицій науки аграрного права на юридичному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка нині є наукова та викладацька діяльність кандидата юридичних наук, доцента М. Я. Ващишин [20], яка продовжує досліджувати теоретичні аспекти аграрного права України вже в сучасних умовах.

Проте неповною буде оцінка значення сучасної львівської наукової школи земельного, аграрного та екологічного права без зазначення наукового внеску у цю науку досліджень кандидата юридичних наук, доцента Н. В. Ільків (Льницької), темою дисертаційного дослідження якої були проблеми правового регулювання оренди земель сільськогосподарського призначення. У 2008 р. з-під пера вченої вийшла у світ монографія «Оренда земель сільськогосподарського призначення в Україні: теоретичні та практичні аспекти» [21]. Активно працюючи зі студентами, Н. В. Ільків має методичні розробки, зокрема, вона підготувала (у співавторстві з кандидатом юридичних наук, доцентом Я. З. Гаєцькою-Колотило) навчальні посібники з екологічного та аграрного права (2008 р. видавництво «Істина»).

У різні роки причетними до формування та розвитку львівської наукової школи земельного, аграрного та екологічного права були кандидат юридичних наук, доцент, Заслужений юрист України М. А. Мацько, який усебічно дослідив проблеми правового становища підсобних виробництв і промислів у сільському господарстві. У сучасний період головними напрямками наукової діяльності вченого є кооперативне право, правове становище сільськогосподарської кооперації, договірні відносини кооперативів із господарюючими суб'єктами АПК; аграрне право; та ін. Вчений є автором понад 80 наукових праць, з яких одна книга, два розділи підручника, довідково-методичні посібники, індивідуальні статті і наукові повідомлення. Важливе значення мають, зокрема, публікації автора з питань кооперації в Україні [22–24]. М. А. Мацько є одним зі співавторів першого в Україні підручника з кооперативного права, де з'ясовано співвідношення аграрного та кооперативного права, правове становище сільськогосподарських кооперативів та ін. [25].

І. А. Войтюк – сьогодні Ректор академії суддів України, 1989 р. у дисертаційній формі досліджувала питання матеріальної відповідальності членів колгоспів [26]. Коло сучасних досліджень вченої не обмежується лише рамками земельного, аграрного та екологічного права, проте у цій сфері її наукові уподобання складають проблемні питання правового регулювання оренди земель [27] тощо.

Розпочинали свою наукову діяльність як юристи-земельники-аграрники кандидат юридичних наук, доцент Л. В. Бориславський (нині завідувач кафедри конституційного права на юридичному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка), який 1974 р. успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Ответственность за порчу земель сельскохозяйственного назначения», присвячену комплексному дослідженню всіх видів юридичної відповідальності за правопорушення, пов'язані з псуванням земель сільськогосподарського призначення [28].

Кандидатом юридичних наук, доцентом С. Ф. Василюком, що також є вихідцем із Львівської наукової школи, на дисертаційному рівні досліджено проблеми правового регулювання внутрішнього розпорядку в колгоспах [29]. Вчений брав участь у підготовці першого українського підручника з аграрного права за редакцією доктора юридичних наук, професора Василя Зіновійовича Янчука.

Гордістю львівської наукової школи екологічного, земельного та аграрного права є доктор юридичних наук, професор С. В. Кравченко. Вчена у 1977 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Відшкодування шкоди, заподіяної об'єктам природи» [30], а у 1991 – докторську дисертацію на тему «Реализация права в охране окружающей среды: (социально-психологические условия)» [31]. Вона є автором понад 120 наукових праць, з яких шість монографій, вісім навчальних посібників, розділи у чотирьох підручниках тощо. Сьогодні професор С. В. Кравченко ґрунтовно працює над розробкою теоретич-

них аспектів міжнародного права навколишнього природного середовища, популяризує еколого-правові знання в Орегонському університеті (США) й серед широкого кола громадськості.

Серед авторитетних учнів професора С. В. Кравченко необхідно відзначити кандидата юридичних наук, доцента Н. Р. Кобецьку, яка на сьогоднішній день очолює кафедру трудового, екологічного та аграрного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Предметом дослідження кандидатської дисертації вченої були екологічні права громадян України [32]. Н. Р. Кобецька й надалі плідно працює на ниві екологічного права. Зокрема, вона є автором понад 40 наукових праць, з них одного навчального посібника (з грифом МОН України), однієї монографії (в співавторстві). У 2006 р. на засіданні Вченої ради Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України затверджено тему її докторської дисертації «Імперативний та диспозитивний методи в правовому регулюванні відносин використання природних ресурсів».

Теоретичні проблеми в галузі екологічного права на дисертаційному рівні досліджувались І. В. Тустановською, яка у 1998 р. захистила кандидатську дисертацію з питань застосування права в галузі охорони довкілля в Україні та США [33].

Еволюція наукової школи зумовлена новими впливами у неї нових наукових позицій, думок, поглядів ідей тощо. На сьогодні у львівську наукову школу земельного аграрного та екологічного права вливаються нові імена молодих вчених, які ще, можливо, не мають наукових здобутків у вигляді завершених наукових праць, насамперед, у формі дисертацій, проте, займають активну наукову позицію в науці земельного, аграрного та екологічного права. Це вже послідовники учнів професора Н. І. Титової – Т. М. Жиравецький, який працює над дисертаційним дослідженням, присвяченим правовому режиму земель сільськогосподарського призначення, а також активно цікавиться теоретичними та практичними проблемами екологічного права.

Проте, водночас необхідно відзначити, роль та значення львівської наукової школи земельного, аграрного та екологічного права в українській юридичній науці значно ширші за її організаційні межі. Історична роль цієї школи полягає у тому, що саме її представники стояли біля витоків науки земельного, аграрного та екологічного права України, брали активну участь в обстоюванні нових, прогресивних ідей, положень, що й сьогодні впливають на розвиток суспільних відносин, привносять нове в розвиток людської спільноти. Професор Ніна Іванівна Титова справою свого життя вважала утвердження соціального та правового статусу селянина у суспільстві. Вчена писала: «За умов побудови правової держави людина, її права стають епіцентром суспільних відносин. Це стосується всіх верств населення. Проте найбільшою є криза в системі реального захисту прав селян...». Оскільки селянство у всьому світі є тією структурною детермінантою, від якої залежить добробут суспільства, держава повинна дбати про піднесення соціального статусу селянина в суспільстві. Це має стати одним із генеральних її завдань, а головним способом їхнього забезпечення – створення селянам умов для того, щоб вони могли самостійно досягти свого економічного благополуччя [16]. Започатковані Ніною Іванівною дослідження у цій сфері ще на багато років визначатимуть напрям наукових досліджень юридичної науки, надихатимуть молодих вчених у їхніх наукових пошуках. Очевидно, що ще не одна плеяда науковців звертатиметься до наукової спадщини професора Н. І. Титової, і в такий спосіб ми усі разом, заради пам'яті про видатного Учителя, працюватимемо над утвердженням України як дійсно правової, демократичної, соціальної держави.

Список використаної літератури

1. Наукова школа: сутність та етапи становлення / Л. Д. Зеленська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2008/Pedagogica/27756.doc.htm
2. *Титова Н. І.* Правова охорона природи Української РСР : курс лекцій для студентів юридичного факультету університету / Н. І. Титова. – Львів, 1965. – 129 с.
3. *Титова Н. І.* Відповідальність за порушення законодавства про охорону природи / Н. І. Титова. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1973. – 220 с.
4. *Мунтян Л. В.* Развитие природоохранительного законодательства и правовых экологических исследований в Украинской ССР / Л. В. Мунтян // Развитие аграрно-правовых наук / ред. кол.: З. С. Беляева, М. И. Козырь (отв. ред.), М. М. Славин, Л. П. Фомина. – М. : АН СССР: Ин-т государства и права, 1980. – С. 70–77.
5. *Титова Н. И.* Материальная ответственность работников сельскохозяйственных предприятий / Н. И. Титова. – М. : Юридическая литература, 1978. – 152 с.
6. *Титова Н. И.* Продовольственная проблема: земля, труд (правовые аспекты) / Н. И. Титова. – Львов : Издательство при Львовском Государственном университете издательского объединения «Выща школа», 1989. – 182 с.
7. *Титова Н. І.* Аграрне законодавство України / Н. І. Титова // Право України. – 1995. – № 1. – С. 6–9.
8. *Титова Н. І.* Принципи аграрного законодавства України, їх законодавче закріплення / Н. І. Титова // Проблеми утвердження правової держави і захисту прав людини в Україні. – Вісн. Львів. ун-ту. – Сер. юрид. – Вип. 33. – Львів : Світ, 1996. – С. 38–39.
9. *Титова Н. І.* Фермер і закон / Н. І. Титова. – Львів, 1996. – 126 с.
10. *Титова Н. І.* Фермерство в Україні: основні правові засади. Питання та відповіді / Н. І. Титова. – Львів, 1998. – 184 с.
11. *Титова Н. І.* Права членів сільськогосподарських кооперативів: тенденції та проблеми законодавчого забезпечення / Н. І. Титова // Право України. – 2000. – № 2. – С. 25–27.
12. *Титова Н. І.* Проблеми гарантування прав селянства України / Н. І. Титова // Права людини і громадянина: проблеми реалізації. – К. : ІнЮре, 1998. – С. 63–64.
13. *Титова Н. І.* Селянство: загальносоціальні та правові аспекти / Н. І. Титова // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матеріали II регіональної наукової конференції (лютий, 1996 р.). – Львів, 1996. – С. 14–15.
14. *Титова Н. І.* До концепції нового основного земельного закону України / Н. І. Титова // Право України. – 2000. – №4. – С. 68–73.
15. *Титова Н. І.* «Земельний кодекс» чи «Кодекс законів про землю»? / Н. І. Титова // Радянське право. – 1970. – № 2. – С. 64–65.
16. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України : наук.-навч. посібник / за ред. докт. юрид. наук, проф. Н. І. Титової. – Львів : ПАІС, 2005. – 368 с.
17. *Зербіно Д.* Наукова школа як феномен / Д. Зербіно // Дзеркало тижня. – 2004. – 17–23 квітня. – № 15 (490).
18. *Багай Н. О.* Розвиток науки аграрного права України : дис. ... канд. юрид. наук / Н. О. Багай. – К., 2002. – 244 с.
19. *Федорович В. І.* Правове регулювання створення, реорганізації і ліквідації сільськогосподарських кооперативів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 / В. І. Федорович. – Львів : Львівський державний університет імені Івана Франка, 1998. – 18 с.
20. *Ващишин М. Я.* Земельні правовідносини у селянських фермерських господарствах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 /

- М. Я. Ващишин. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2000. – 18 с.
21. *Ільків Н. В.* Оренда земель сільськогосподарського призначення в Україні: теоретичні й практичні аспекти : монографія / за заг. ред. проф. Н. І. Титової / Н. В. Ільків. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
 22. *Мацько М. А.* Правові форми господарських зв'язків споживчої кооперації з сільськогосподарськими товаровиробниками / М. А. Мацько // Національний кооперативний рух та структурні зміни в економіці України ХХІ століття : збірник наукових праць учасників конференції. – К., 2001. – С. 159–163.
 23. *Мацько М. А.* Кооперативне законодавство зарубіжних країн і України: порівняльний аналіз / М. А. Мацько // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом : матеріали науково-практичної конференції (жовтень 1998 року). – К. : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 1998. – С. 300–303.
 24. *Мацько М. А.* Проблеми удосконалення законодавства про соціальний та правовий статус споживчої кооперації України / М. А. Мацько // Проблеми розвитку споживчої кооперації України в ринковому середовищі : збірник наукових праць учасників міжнародної науково-практичної конференції. Ч. 2. – Львів : Коопосвіта, 1998. – С. 134–139.
 25. Кооперативне право : підручник для кооперативних, сільськогосподарських, економічних, юридичних вищих навчальних закладів і факультетів / В. І. Семчик, С. Г. Бабенко, М. П. Волик, С. Д. Галей, В. В. Зіновчук та ін. / за ред. чл.-кор. НАН України В. І. Семчика. – К. : Ін Юре, 1998. – 336 с.
 26. *Войтюк І. А.* Развитие уставных норм об ответственности членов колхозов : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 / И. А. Войтюк. – М. : АН СССР; Институт государства и права, 1989. – 20 с.
 27. *Войтюк І. А.* Правове регулювання оренди землі / І. А. Войтюк // Проблеми формування інститутів правової держави : тексти лекцій зі спецкурсу. – Львів, 1990. – С. 42–43.
 28. *Бориславский Л. В.* Ответственность за порчу земель сельскохозяйственного назначения : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 / Л. В. Бориславский. – К. : Киевский ордена Ленина государственный университет им. Т. Г. Шевченко, 1974. – 18 с.
 29. *Васильюк С. Ф.* Правовое регулирование внутреннего распорядка в колхозах : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 / С. Ф. Васильюк. – М., 1980.
 30. *Кравченко С. М.* Имущественная ответственность за причинение вреда природным объектам : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 / С. М. Кравченко. – М. : ВНИИ советского законодательства, 1977. – 17 с.
 31. *Кравченко С. Н.* Реализация права в охране окружающей среды: (социально-психологические условия) : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук : спец. 12.00.06 / С. Н. Кравченко. – Харьков : Украинская юридическая академия им. Ф. Э. Дзержинского, 1991. – 41 с.
 32. *Кобецька Н. Р.* Екологічні права громадян України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 / Н. Р. Кобецька. – К., 1998. – 20 с.
 33. *Тустановська І. В.* Застосування права в галузі охорони довкілля в Україні та США (порівняльний аналіз) : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 / І. В. Тустановська. – Львів, 1998.

**К ВОПРОСУ СТАНОВЛЕНИЯ И РАЗВИТИЯ
ЛЬВОВСКОЙ НАУЧНОЙ ШКОЛЫ ЗЕМЕЛЬНОГО,
АГРАРНОГО И ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ПРАВА**

Я. Гаєцька-Колотило

*Львовский государственный университет внутренних дел
ул. Городоцкая, 26, 79007 Львов, Украина*

Т. Жиравецький

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
ул. Университетская, 1, 79000 Львов, Украина*

Исследовано становление и развитие научной школы земельного, аграрного и экологического права на юридическом факультете Львовского университета. Проанализированы результаты исследования ученых и их вклад в развитие науки земельного, аграрного и экологического права на юридическом факультете.

Ключевые слова: научная школа, исследования, развитие земельного, аграрного и экологического права, Львовская научная школа земельного, аграрного и экологического права.

**EVOLUTION OF LVIV SCIENTIFIC SCHOOL
LAND, AGRICULTURAL AND ENVIRONMENTAL LAW**

J. Gaecka-Kolotulo

*Internal Affairs State University of Lviv
Gorodots'ka Str. 26, UA – 79007 Lviv, Ukraine*

T. Zhyravetsky

*Ivan Franko National University of Lviv
Universytetska Str. 1, UA – 79000, Lviv, Ukraine*

The article investigates the formation and evolution of the scientific school land, agricultural and environmental law at the Law Faculty of the Lviv University. The authors analysed the result of scientists' research and their contribution into the science of land, agricultural and environmental law at the Law Faculty.

Key words: scientific school, research, development land, agricultural and environmental law, Lviv Scientific School land, agricultural and environmental law.

*Стаття: надійшла до редакції 17.03.2014
прийнята до друку 19.06.2014*